

Gemeente
Haarlem

Samen bouwen aan een sterk Haarlem

Coalitieakkoord 2026-2030, PRO, D66 en CDA

Inhoud

1	Een stad waar iedereen thuis kan zijn	4
2	De stad van morgen begint vandaag	6
3	Iedereen telt en doet mee	9
4	Zorgen voor elkaar en wat ons omringt	12
5	De straat is van iedereen	17
6	Samen werken aan een levendige stad	20
	Portefeuilleverdeling	24
7	Financieel Kader	25
	Bijlage 1	30

Colofon:

Dit is een uitgave van Gemeente Haarlem juni 2026

Opmaak: Studio Swanink

Fotografie: Ramziphotography, Jur Engelchor, Koen van der Lee, Jurriaan Hoefsmit

Voorwoord

Haarlem als stad en Spaarndam als dorp staan er op veel fronten goed voor, maar die basis is niet vanzelfsprekend. Toenemende ongelijkheid, druk op de ruimte en grote opgaven zoals wonen en duurzaamheid vragen om duidelijke keuzes. Juist daarom blijven we werken aan een open, toegankelijke gemeente met betrokken gemeenschappen. Wij geloven in een stad waar mensen elkaar ontmoeten, naar elkaar omzien en samen bouwen aan de toekomst. De afgelopen jaren is al veel in gang gezet. We hebben gewerkt aan betaalbare woningen, een nieuw busstation, twee nieuwe zwembaden, een bibliotheek in Schalkwijk, Huizen van de Wijk en het nieuwe Frans Hals Museum. Deze koers zetten we voort en we bouwen verder aan onze complete en ongedeelde stad.

We willen de komende jaren ontmoeting en verbinding verder versterken. In buurten, scholen, sportverenigingen, culturele instellingen en de openbare ruimte ontmoeten Haarlemmers elkaar, leren ze van elkaar en helpen ze elkaar verder. Daarom investeren we in plekken die verbinden en verschillen kleiner maken. We realiseren vijf nieuwe ontmoetingsplekken voor en mét jongeren, vergroenen buurten samen met bewoners en bouwen 500 woningen waarin samen wonen centraal staat, zoals 'knarrenhofjes'.

Daarnaast moet iedereen mee kunnen doen. We breiden het jongerenwerk uit (offline én online) en starten het Bouwdepot, waarin kwetsbare jongeren een jaar lang financiële steun krijgen om aan hun toekomst te werken. Sportverenigingen onder-

steunen we met clubkadersportcoaches en we maken een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen en spelen. We intensiveren het programma diversiteit en inclusie en besteden extra aandacht aan de veiligheid van vrouwen. Mensen met een laag inkomen helpen we met meer financiële ruimte, bijvoorbeeld door toeslagen automatisch uit te keren en meer mogelijkheden om een sportabonnement te betalen.

Investeren in het Haarlem van de toekomst vraagt om keuzes met lef en verantwoordelijkheid. We zetten in op een betaalbare energietransitie, wijk voor wijk, en op voldoende betaalbare woningen voor een ongedeelde stad, ook in de buitengebieden. Daarnaast investeren we in duurzame sportaccommodaties en in extra banen in de Zuidstrook van de Waarderpolder.

De wereld verandert snel en door spanningen van buiten groeit polarisatie in de stad. We kiezen daarom voor een bestuur dat dichtbij inwoners staat, luistert en samenwerkt met bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers. Daarom zetten we het programma Versterken lokale democratie voort, organiseren we een nieuw burgerbestuur en verbeteren we de dienstverlening aan ondernemers.

Met optimisme en realiteitszin werken we aan een Haarlem waar mensen zich thuis voelen, kansen krijgen en samen vooruitkomen: een stad die groeit zonder haar menselijke maat te verliezen. Zo maken we samen een Haarlem dat klaar is voor de toekomst!

De fracties van PRO, D66 en CDA

Een stad waar iedereen thuis kan zijn

Een goed en fijn thuis is een van de belangrijkste aspecten in het leven. Het hebben van een (t)huis is de basis. Iedereen heeft recht op een passende en betaalbare woning in een fijne buurt. In Haarlem wordt het steeds lastiger om een betaalbare woning te vinden. Voor starters, gezinnen, ouderen en mensen die extra ondersteuning nodig hebben kan het vinden van een geschikte woning een grote uitdaging zijn. Daarnaast nemen de verschillen tussen wijken toe, waardoor het risico bestaat dat mensen elkaar uit het oog verliezen en de verbinding in de stad onder druk komt te staan.

Om deze ontwikkelingen het hoofd te bieden, continueren we ons woningbouwbeleid. Voor nieuwbouwprojecten blijven we vasthouden aan de verdeling 40 procent sociale huurwoningen, 40 procent middeldure huur- en koopwoningen en 20 procent overige woningen. Zo bouwen we 80 procent voor de lage en middeninkomens. Met het doorzetten hiervan kiezen we voor continuïteit. De Haarlemse inzet op betaalbare woningbouw en onze andere ambities zijn zo vanaf het begin duidelijk voor projecten en gebiedsontwikkeling. Als de haalbaarheid op projectniveau onder druk komt, bijvoorbeeld door stijgende bouwkosten, maken we een

keuze aan welke knop we kunnen draaien. We sturen dus op stadsniveau op 40-40-20 en nemen beperkt ruimte voor maatwerk. Bij ontwikkelingen aan de westkant van het Spaarne zetten we in op 50 procent sociale huurwoningen om te komen tot een ongedeelde stad met gemengde wijken.

Een complete stad is voor ons het uitgangspunt. Wonen, werken, leven en samenleven moeten in balans zijn. Nieuwe woningen moeten voldoen aan de woonwensen van nu én van de toekomst: duurzaam gebouwd, energieneutraal en klaar voor de oude dag van de Haarlemmers. We bouwen niet alleen huizen om in te wonen, maar juist ook wijken om met elkaar samen te leven. In iedere buurt moet je elkaar makkelijk kunnen ontmoeten, kunnen sporten en spelen en voorzieningen als de huisarts en school zijn nabij.

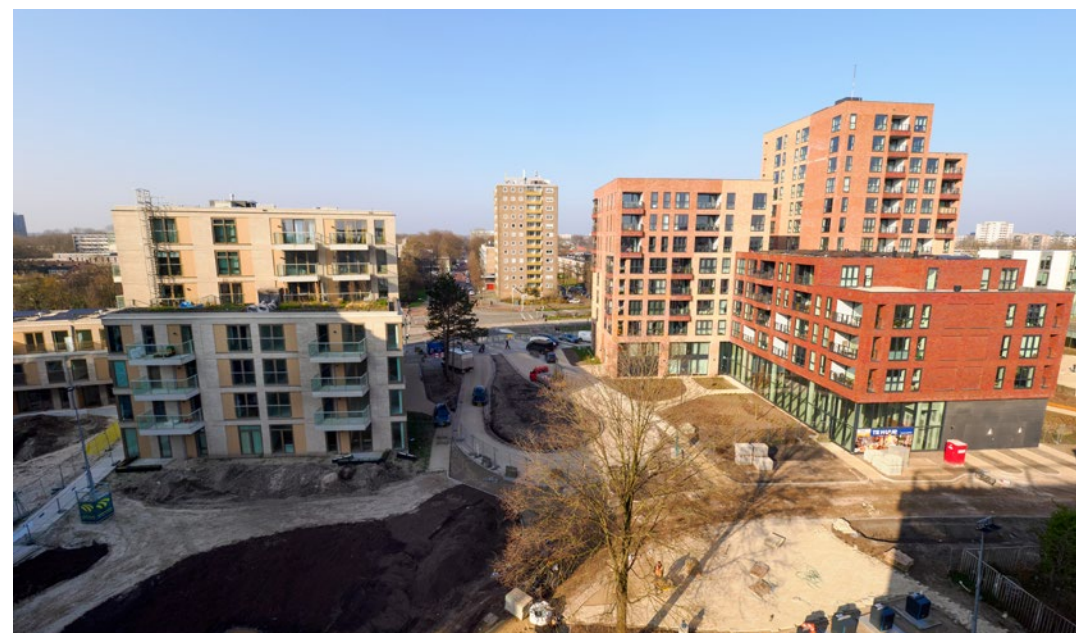
We gebruiken nieuwbouwprojecten om deze voorzieningen in de buurt mee te laten groeien. Daarom houden we vast aan de huidige plancapaciteit van 15.000 woningen waarvan we er 12.000 in de komende tien jaar realiseren. Ook geven we uitvoering aan het Haarlemse woningsplitsenbeleid zoals in december 2025 vastgesteld, met de verlaagde minimale woninggrootte en

het ruimte bieden aan splitsing in het centrum.

Als gemeente hebben we aandacht voor kleinschalige woningbouw en beoordelen we snel of initiatieven kans van slagen hebben. Ook woonvormen, zoals 'knarrenhofjes', wooncoöperaties en andere vormen van gemeenschappelijk wonen dragen bij aan verbinding en passende oplossingen voor verschillende levensfasen. Een mooi voorbeeld is Samen Beter Wonen, een woonvorm gericht op ontmoeting, woningen met gedeelde voorzieningen en wooncoöperaties waar bewoners zelf een wooncomplex ontwikkelen.

Al deze vormen geven een sociale meerwaarde aan de fysieke stenen. Voor mensen die dakloos raken blijven we onverminderd inzetten op Wonen Eerst: eerst een woning en de juiste begeleiding om zo langdurig verblijf in de maatschappelijke opvang te voorkomen.

De woonopgaven zijn groot en we beseffen dat we deze niet alleen kunnen oplossen. Hier is goede samenwerking met partners binnen en buiten de stad voor nodig. Door krachten te bundelen en integraal te werken zorgen we voor een complete én ongedeelde stad.

Actiepunten

Woningbouw en betaalbaarheid

- We evalueren de pilot versnellen woningbouw met planvorming bij corporaties en zetten deze pilot bij succes voort.
- Om meer betaalbare koop te realiseren bieden we meer ruimte voor middeldure woningen met

een kleiner woningoppervlak, goed voor starters en ouderen.

- We investeren in de ongedeelde stad en voor het op pijl houden van de reserve maken we de komende vier jaar maximaal €10 miljoen extra vrij.
- We stellen ons open voor kleine, kansrijke woningbouwinitiatieven en bieden hen de mogelijkheid om

in een vooroverleg een advies te krijgen op een conceptplan zodat aanvragers de kans hebben een plan tot een succes te brengen binnen de geldende eisen.

Woonvormen en doelgroepen

- We realiseren en faciliteren vijfhonderd Samen Beter Woningen, verdeeld over vijf nieuwe wooncollectieven en twee nieuwe hofjes.
- We zorgen voor meer tijdelijke woonoplossingen voor spoedzoekers en realiseren een extra scheidingshotel.
- We kijken met extra aandacht naar plannen voor bijzondere doelgroepen zoals studenten, zorgdoelgroepen, jongeren en ouderen in de buurt zodat er weer gezinswoningen vrijkomen.
- We verstevigen ons woonwagenebeleid in 2027 en 2028.

Leefbaarheid en inclusieve stad

- We werken aan veilige buurten met goede verlichting, open zichtlijnen en raampartijen gericht op de straat, waarbij het vrouwelijk perspectief centraal staat.

→ We streven naar een goede balans tussen leefbaarheid, bereikbaarheid en ruimtegebruik. Hierbij erkennen we dat niet alles kan en dat maatwerk soms nodig is als dat bijdraagt aan de doelstelling van de gemeente.

→ De reserve voor de ongedeelde stad wordt ook ingezet voor voorzieningen en leefbaarheid.

Duurzaamheid en klimaatadaptatie

- We stimuleren natuur-inclusief bouwen richting ambitieniveau zilver en minimaal dertig procent houtbouw in 2030.
- We ondersteunen ideeën als regenwater gebruiken voor wc's spoelen, geen houtkachel, dak- en gevelgroen.

Ruimtelijk gebruik en mobiliteit

- Bij het realiseren van wonen boven winkels is fietsparkeren een knelpunt. Daarom voeren we een afkoopregeling in voor fietsparkeren en onderzoeken uitbreiding naar andere winkelstraten.
- We zetten in op dubbelruimtegebruik, zoals parkeerhubs onder sportvelden of sport- en beweegvoorzieningen op daken.

De stad van morgen begint vandaag

Jongeren zijn niet alleen de toekomst, maar spelen ook vandaag al een onmisbare rol in de samenleving. Zij brengen energie, creativiteit en hebben nieuwe ideeën en perspectieven die de stad vooruit helpen. Ze groeien op in een uitdagende en complexe wereld en weten als geen ander hoe ze zich hierin moeten bewegen. Tegelijkertijd zien we dat opgroeien voor Haarlemse jongeren ook heel uitdagend kan zijn. Niet iedereen groeit op in een omgeving waarin kansen vanzelfsprekend zijn en de thuissituatie is voor ieder kind bepalend. Daarnaast neemt de prestatiedruk toe, zowel op school als daarbuiten. Ook de voortdurende aanwezigheid van de online wereld en sociale media zet de mentale gezondheid onder druk.

Wij geloven dat ieder kind en iedere jongere gelijke kansen moet krijgen om gezond, veilig en kansrijk op te groeien, ongeacht achtergrond, inkomen of thuissituatie. Dat is niet alleen een individuele opgave, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van ouders, scholen, (sport)verenigingen, jongerenwerk, maatschappelijke organisaties en de gemeente. Daarom zetten wij in op preventie en een brede benadering van jeugdbeleid, waarin

niet alleen zorg centraal staat, maar juist ook het dagelijks leven van jongeren. Dit zodat jongeren en hun ouders en verzorgers kunnen terugvallen op een sterk netwerk: thuis, op school, bij sport en hobby's, online en in de wijk.

Complexe jeugdzorg is voor sommige jongeren noodzakelijk. Tegelijkertijd is het belangrijk om te erkennen dat tijdelijk vastlopen ook onderdeel kan zijn van het opgroeien. Door te normaliseren waar mogelijk, blijft specialistische jeugdzorg beschikbaar voor de jongeren die deze zorg daadwerkelijk nodig hebben. De complexiteit van zorgvragen en de druk op de jeugdzorg nemen toe, daarom zetten we in op bereikbare en kwalitatief goede zorg én op regionale samenwerking, zodat kennis en expertise beter worden benut en jongeren tijdig passende hulp krijgen.

Samen met de schoolbesturen werken we aan het bevorderen van kansen-gelijkheid. Onder andere door de vorming van brede scholen en het lopende gesprek over de wijze van advisering en later selecteren. We focussen op schoolaanwezigheid en we vinden een dekkend aanbod van inclusief onderwijs met een door-

lopende leerlijn, van kinderopvang naar primair onderwijs en voortgezet onderwijs, van groot belang. We werken daarom ook samen met (maatschappelijke) kinderopvang in alle wijken.

De Lokale Educatieve Agenda helpt schoolachterstanden van leerlingen te voorkomen. Taal en taalvaardigheid zijn hierin essentieel. Een van onze speerpunten is daarom dat taalonderwijs voor alle leeftijden, van kinderopvang tot volwassenenonderwijs, toegankelijk blijft. De bibliotheek vervult hierin een belangrijke rol.

Goed onderwijs vindt plaats in goede schoolgebouwen in een gezonde omgeving. Goede schoolgebouwen en schoolpleinen vragen om een blijvende investering. Deze investeringen zijn nodig voor het vernieuwen, vergroenen en verduurzamen.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We versterken de sociale basis door te investeren in toegankelijke en deskundige lokale teams die dicht bij jongeren en gezinnen staan.

- ✓ We bouwen voort op de ingezette koers waarbij preventie en groepsgerichte ondersteuning centraal staan.
- ✓ We blijven ouders en verzorgers ondersteunen wanneer kinderen op een wachtlijst staan voor specialistische zorg.
- ✓ We waarborgen dat jeugdzorg beschikbaar blijft voor jongeren die dit het hardst nodig hebben. Daarnaast werken we aan een herijking van inkoop en contractering en versterken we de regionale samenwerking om expertise en capaciteit beter te benutten.
- ✓ We zetten het vernieuwen van schoolgebouwen voort. Duurzaam, circulair en inclusief bouwen is het uitgangspunt.
- ✓ We blijven taalonderwijs voor alle leeftijden stimuleren.

Actiepunten

Preventie en sterke basis

- Samen met jongeren bouwen we in de stad vijf nieuwe ontmoetingsplekken.
- We breiden het jongerenwerk uit, online en in de wijk.
- Sport, bewegen en cultuur worden nadrukkelijk ingezet als middel om ontwikkeling, gezondheid en ontmoeting te stimuleren.

(Mentale) gezondheid en welzijn

- We ontwikkelen en maken een actieplan Mentale Gezondheid. Dit doen we samen met scholen, ouders, sportclubs, vrijwilligersorganisaties en jongeren zelf.
- We vergroten het bewustzijn rondom mentale gezondheid met maatschappelijke campagnes en het stimuleren van gesprekken in de samenleving. Hierbij besteden we ook aandacht aan de invloed van sociale media en het tegengaan van online pesten.
- We gaan in gesprek met ouders over prestatiedruk, schermgebruik en mentaal welzijn.

Gelijke kansen en ondersteuning

- We bieden gerichte ondersteuning aan jongeren die opgroeien in kwetsbare omstandigheden, bijvoorbeeld door de bijdragen aan de schoolkosten voor kinderen uit minimagezinnen te continueren en gebruik te maken van het Bouwdepot.

Toegankelijke en effectieve jeugdzorg

- We sturen actief op de kwaliteit en doelmatigheid van zorg door meer gebruik te maken van data en inzichten in de duur van behandeltrajecten.
- We verbeteren de samenwerking rond crisiszorg, verblijf en schaarse specialistische functies, ook bovenregionaal.
- We sturen niet op generieke bezuinigingen, maar op inhoudelijke transformatie, doelmatige inzet van zorg en duurzame alternatieven voor zeer intensieve hulpvormen.
- Afbouw van gesloten jeugdhulp kan alleen wanneer voldoende kleinschalige, passende en duurzaam organiseerbare alternatieven beschikbaar zijn.

- We stellen grenzen aan disproportioneel zware en langdurige zorgvormen wanneer deze onvoldoende perspectief bieden of een onevenredig beslag leggen op schaarse capaciteit.
- We ontwikkelen meer collectieve behandelvormen, netwerkgerichte ondersteuning en andere passende alternatieven die bijdragen aan betere beschikbaarheid en uitvoerbaarheid van zorg.
- Op termijn willen we meer ruimte creëren om middelen gericht te verschuiven naar preventie, sterke lokale teams en ondersteuning dichtbij gezinnen, mits inhoudelijke resultaten dit mogelijk maken.

Inclusief onderwijs en brede scholen

- We willen brede scholen en integrale kindcentra (IKC's) versterken, inclusief inzet van brugfunctionarissen naar voorbeeld van de al bestaande Haarlemse initiatieven en initiatieven zoals de familieschool in Amsterdam.
- Vanwege het succes van de havo op het Haarlem College bouwen we verder aan de randvoorwaarden voor het starten van een vwo.

→ We blijven actief betrokken bij afspraken van VO-schoolbesturen over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leerlingen en capaciteitsverdeling.

→ We hebben speciale aandacht voor de onderwijsbehoefte van nieuwkomers.

→ Gezonde ontwikkeling en kansen buiten de les: elk Haarlems kind maakt kennis met verschillende sporten.

Onderwijshuisvesting en schoolomgeving

→ We gaan nog meer schoolpleinen vergroenen en inclusief maken.

→ We richten de schoolomgeving zo in dat meer kinderen zelfstandig naar school kunnen lopen of fietsen. Dit doen we onder andere door straatexperimenten uit te voeren.

→ Bij nieuwbouw of renovatie van scholen houden we rekening met ruimte voor extra functies binnen brede scholen en IKC's.

→ We investeren in het op orde brengen van speeltuinen.

Kansengelijkheid en ondersteuning

→ We stimuleren de samenwerking tussen ouders, scholen, leerplicht en GGD om schoolaanwezigheid te bevorderen en thuiszitten te voorkomen.

→ We zetten in op het terugdringen van onderwijsachterstanden via vroeg- en voorschoolse educatie, zomerscholen en samenwerking tussen bibliotheken en scholen.

→ We hebben extra aandacht voor kinderen en jongeren die mantelzorgers zijn.

→ We realiseren in overleg met scholen en maatschappelijke organisaties extra studieplekken, binnen en buiten de scholen.

Mbo, stages en aansluiting op de arbeidsmarkt

→ We sluiten een stagepact met onderwijsinstellingen en werkgevers met als uitgangspunt: geen Haarlemse leerling zonder stageplek, met een passende vergoeding.

→ Versterken van de waardering en zichtbaarheid van praktijkonderwijs, vmbo, mbo.

→ We gaan een mbo-agenda ontwikkelen met aandacht voor waardering, stageplekken en de positie van mbo-studenten in de stad. Mbo'ers verdienen een compleet studentenleven.

→ We zijn trots op het Haarlemse CIOS en onderzoeken hoe kan worden meegewerkt aan hun uitbreidingswensen.

→ We stimuleren samenwerking tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en ondersteunen de campusvorming met innovatieve faciliteiten en de Haarlemse innovatiehubs zoals C-District, de Koepel en Spaarnelabs.

Iedereen telt en doet mee

Minima, schulden en inkomen

In een stad waarin iedereen mee moet kunnen doen, mogen ook financiële problemen niet leiden tot uitsluiting of onzekerheid. De basis hiervoor is een toegankelijk minimabeleid, gericht op preventie, gelijke kansen en ondersteuning dichtbij de inwoner. Tijdige ondersteuning en vroegsignalering van schulden zijn belangrijk om te voorkomen dat problemen verder oplopen. Maatschappelijke organisaties en zelforganisaties spelen hierbij een grote rol.

Werk draagt bij aan zelfstandigheid, ontwikkeling en participatie in de samenleving. Het is belangrijk dat inwoners ondersteuning kunnen krijgen bij het vinden van werk, een opleiding of bij actief meedoen in de samenleving, met juist ook aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Kinderen zouden niet in armoede mogen opgroeien en daarom vraagt kinderarmoede om een structurele aanpak. We blijven samenwerken met de Haarlemse Alliantie tegen Kinderarmoede om te zorgen dat kinderarmoede in 2030 niet meer bestaat. Landelijk beleid voor een toereikend

sociaal minimum is daarbij onmisbaar. Werken moet lonen en de angst voor verlies van toeslagen of lokale regelingen zouden geen rol mogen spelen bij het zoeken naar werk.

In een tijd van achteraf betalen, online gokken en finfluencers is het belangrijk om jongeren eerder en beter te bereiken en te voorkomen dat zij in de schulden komen. Laagdrempelige inlooppunten en het online aanwezig zijn van hulp zijn daarbij van belang.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ In samenwerking met corporaties voorkomen we zoveel mogelijk huisuitzettingen vanwege betalingsachterstanden.
- ✓ We begeleiden mensen actief naar (vrijwilligers)werk.
- ✓ We gaan door met ons minima-beleid voor mensen met een inkomen tot 130% van de bijstandsnorm.

Actiepunten

Schulden en bestaanszekerheid

- Gemeentelijke minimaregelingen en toeslagen worden waar mogelijk automatisch toegekend, zodat mensen die het echt nodig hebben direct krijgen waar ze recht op hebben.
- We maken de toegang tot gemeentelijke minimaregelingen zo eenvoudig en toegankelijk mogelijk, gekoppeld aan de HaarlemPas.
- We zetten extra in op schuldp preventie onder jongeren door financiële educatie op social media en via scholen. We werken hierbij nauw samen met onze partners in de stad.
- We breiden de 18+ sportpas verder uit.
- We onderzoeken de mogelijkheid om een 18+ cultuurpas in te voeren voor HaarlemPashouders, vergelijkbaar met de 18+ sportpas.

Werk en participatie

- De komende jaren willen we meer passende werkplekken realiseren voor mensen met een arbeidsbeperking, ook bij gemeente Haarlem. Ons sociaal ontwikkelbedrijf Spaarne Werkt is daarbij van groot belang.
- Om werk meer te laten lonen, zetten we ons in voor het voorkomen van armoedeval en een hoger sociaal minimum. Dit doen we onder andere door te lobbyen in Den Haag.

Kinderarmoede

- We behouden de komende jaren toegang tot het Jeugdfonds Sport & Cultuur en Stichting Leergeld voor kinderen uit gezinnen met een inkomen tot 130–150% van het sociaal minimum.
- Jongeren hoeven niet meer te kiezen tussen sport of cultuur. Dankzij uitbreiding van het Jeugdfonds Sport & Cultuur mogen zij beide doen.

Diversiteit en Inclusie

Haarlem is een stad met verschillende mensen, verhalen en achtergronden en die diversiteit maakt onze stad levendig, sterk en veerkrachtig. Iedereen die in Haarlem woont, werkt of leert moet zich welkom, veilig en gezien voelen. Het mag niet uitmaken wie je bent, waar je vandaan komt, van wie je houdt, wat je gelooft of welke beperking je hebt. In Haarlem is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn.

Tegelijkertijd zien we dat dit niet voor iedere Haarlemmer vanzelfsprekend is. Mensen krijgen ook in onze stad te maken met discriminatie, racisme, uitsluiting, haat of straatintimidatie. Daarnaast zorgen toenemende spanningen in de samenleving ervoor dat sommige groepen zich minder veilig voelen. Polarisatie en verharding in het publieke debat kunnen het samenleven onder druk zetten en leiden tot wantrouwen tussen inwoners. Discriminatie, uitsluiting en intimidatie zijn onacceptabel. Haarlem staat voor een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig wordt behandeld en waarin we zichtbaar opkomen voor inwoners die worden buitengesloten of zich onveilig voelen.

Een inclusief Haarlem vraagt om blijvende inzet. Inclusie gaat niet alleen over beleid of losse projecten, maar over de manier waarop we samen-

leven, samenwerken en met elkaar omgaan. We vinden het belangrijk om dagen te vieren en herdenken die voor Haarlemmers van betekenis zijn, zoals Coming Out Day en Ketj Koti en andere dagen die bijdragen aan bewustwording, erkenning en verbinding.

Als gemeente geven we zelf het goede voorbeeld. Samen met inwoners, scholen, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties werken we aan een Haarlem waarin gelijke kansen, toegankelijkheid en veiligheid centraal staan.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We blijven onder andere Ketj Koti, Pride Haarlem en de Week van de Toegankelijkheid ondersteunen en maken deze zichtbaar in de stad.
- ✓ We blijven inzetten op het voortzetten en verbreden van de Ambassadeurs Toegankelijkheid.
- ✓ We gaan door met het uitvoeren van het Actieplan toegankelijkheid, Regenboogbeleid en het Actieplan antidiscriminatiebeleid.

- ✓ We blijven Haarlem als regenbooggemeente ondersteunen. Omdat Rijksmiddelen onder druk staan, onderzoeken we hoe we dit lokaal kunnen blijven borgen, eventueel met aanvullende gemeentelijke middelen.
- ✓ We stimuleren veilige plekken voor onder andere LHBTIQ+ jongeren, waar zij elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen ontwikkelen.
- ✓ We gaan door met de overlegstructuur van de Regenboogcoalitie en breiden deze waar mogelijk verder uit.

Actiepunten

Diversiteit en inclusiebeleid

- We stellen meer middelen beschikbaar voor diversiteit en inclusie.
- We vergroten de zichtbaarheid van de gemeente in het actief

uitdragen van gelijkwaardigheid, veiligheid en inclusie.

- We gebruiken de Special Olympics voor blijvende aandacht voor Gehandicapten-sporten.
- We stellen een meldpunt in om onveilige plekken in de openbare ruimte in de stad te herkennen.

→ We blijven ons inzetten om de meldingsbereidheid rondom discriminatie te vergroten en stellen een nieuw meldpunt in voor de LHBTIQA+ -gemeenschap.

→ We ondersteunen LHBTIQA+-ouderen, onder andere door het stimuleren van passende woonvormen en netwerken.

→ We versterken de veiligheid voor vrouwen en LHBTIQA+-personen als integraal onderdeel van het veiligheidsbeleid.

→ We maken ons gemeentelijk vastgoed beter toegankelijk voor iedereen, inclusief mensen met een beperking.

→ We gaan lobbyen bij het Rijk voor het behoud van subsidies voor Regenbooggemeenten.

Toegankelijkheid en inclusieve openbare ruimte

→ We onderzoeken of het mogelijk is om studenten te koppelen aan de Ambassadeurs Toegankelijkheid voor het maken van content voor sociale media over bewustwording.

→ We bespreken met scholen hoe toegankelijkheid is opgenomen in hun burgerschapsonderwijs.

Verbinding tussen mensen en gemeenschapsvorming

→ We geven culturele, maatschappelijke en religieuze gemeenschappen ruimte om bij te dragen aan ontmoeting en samenhang. We kijken mee met de zoekvraag van de Islamitische gemeenschap in Haarlem-Noord voor de realisatie van een plek waar Moslims samen kunnen komen voor bezinning.

→ Waar mogelijk gebruiken we leegstaande maatschappelijke gebouwen voor buurtinitiatieven en ontmoeting door verschillende gemeenschappen.

Nieuwkomers in Haarlem

→ We vinden het belangrijk om mensen die vluchten voor oorlog en geweld een veilige plek te bieden. We voeren de spreidingswet uit. Daarbij verwachten we hetzelfde van gemeenten uit onze regio en trekken we graag samen op.

→ We bieden extra ondersteuning bij het zoeken naar werk en andere passende activiteiten voor vluchtelingen en statushouders, zoals vrijwilligerswerk of sport.

Zorgen voor elkaar en wat ons omringt

Duurzaamheid

We staan voor grote uitdagingen op het gebied van klimaat, energie en materiaalgebruik. De klimaatcrisis maar ook onze energie-afhankelijkheid van andere landen vraagt om snelle en eerlijke keuzes. De ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen van Haarlem, zoals 65 procent CO₂-reductie in 2030, blijven we nastreven. We zien deze ambities niet als vrijblijvend, maar als noodzakelijke stappen naar een toekomstbestendige stad. Daarom kiezen wij voor een aanpak waarin duurzaamheid en leefbaarheid hand in hand gaan, waarbij circulair denken en doen een vanzelfsprekend onderdeel is van beleid, ontwikkeling en dagelijks handelen, met oog voor zowel de fysieke omgeving als de sociale samenhang in buurten en wijken.

Verduurzaming moet haalbaar zijn voor iedereen en bijdragen aan sterkere gemeenschappen en fijne buurten. We zien de verduurzamingsopgave als een kans om niet alleen energie te besparen en uitstoot te verminderen, maar ook om de sociale samenhang in wijken te versterken en inwoners meer eigenaarschap te geven over hun buurt en toekomst. We zetten daarbij in op goede communi-

catie over de energietransitie. De transitie naar een circulaire economie speelt hierin een belangrijke rol, onder meer door het stimuleren van hergebruik, reparatie, deelinitiatieven en circulair en impactvol ondernemerschap.

Op het gebied van afval kiezen wij voor een aanpak die uitgaat van bewustwording, toegankelijkheid en positieve stimulansen. We willen inwoners helpen en motiveren om afval beter te scheiden en minder restafval te produceren. We hebben aandacht voor het verminderen van afvalstromen en het sluiten van kringloopsystemen, zodat materialen opnieuw worden gebruikt en waarde behouden blijft binnen de stad.

De noodzakelijke warmtetransitie heeft de komende jaren veel impact op alle inwoners en alle wijken in de stad. De warmtetransitie kan niet zonder draagvlak en betrokkenheid van bewoners en is daarmee niet alleen een complexe technische maar ook een sociale opgave; een kans om meer te doen dan alleen de (voorbereiding van) de fysieke ingrepen. Daarmee koppelen we sociale doelstellingen aan de fysieke ingrepen. We zijn actief in gesprek met inwoners om te leren wat bewoners bezighoudt en belangrijk

vinden om prettig te wonen en leven in hun huis en de buurt. Om echt te weten wat mensen bezighoudt is nodig dat we een voortdurende dialoog organiseren. Vooral langs de lijnen van wat er al is en waar mensen al zijn, bijvoorbeeld op de markt of bij de supermarkt. We verbinden de uitvoering van het warmteprogramma aan het

programma sociaal domein, de wijk aanpak Meerwijk en Rozenprieel en het programma Versterken lokale democratie. Dat kan variëren van bewonersbijeenkomsten met een bredere agenda en het samenwerken met bewonersinitiatieven tot het combineren van concrete sociale en fysieke maatregelen.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We zetten de bestaande koers op het gebied van duurzaamheid door en reserveren daar budget voor.
- ✓ We blijven de Haarlemse buurtinitiatieven zoals verenigd in het Platform Duurzaamheid ondersteunen.
- ✓ Energiearmoede aanpakken en inzetten op besparen en isoleren blijven speerpunten.
- ✓ We houden vast aan de doelstelling voor maatschappelijk verantwoord inkopen.
- ✓ We gaan door met het vernieuwen van het riool en het toevoegen van waterberging in de stad.

Actiepunten

Klimaat en energie (warmteprogramma)

- We werken samen met partners aan oplossingen voor netcongestie en een toekomstbestendig energiesysteem.
- We ontwikkelen een programmatische aanpak voor het warmteprogramma, waarbij bewoners, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties en gemeente gezamenlijk optrekken.
- We stellen subsidies beschikbaar voor de eerste wijken; hiervoor is tien miljoen gereserveerd, dat deels in 2030 en deels in 2031 wordt uitgegeven.
- We zorgen ervoor dat binnen het warmteprogramma nadrukkelijk aandacht is voor leefbaarheid, sociale samenhang en de wensen van bewoners in de wijk.
- We zetten de duurzaamheidsbegroting voort. Tegelijkertijd actualiseren we de routekaart duurzaamheid en trekken deze door naar 2035 en 2040, waarmee we de voortgang bewaken en inspelen op nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

Circulaire stad

- We ontwikkelen een Routekaart circulaire economie, waarin doelen en acties worden geformuleerd voor 2030 en 2035. We werken samen met bewoners en ondernemers aan een circulaire stad, onder andere door versneld circulair te bouwen, door het stimuleren van plantaardige eiwitten en ruimte voor stadslandbouw, door kennisdeling met de maakindustrie en door het stimuleren van bewoners- en ondernemersinitiatieven voor lokaal, hoogwaardig hergebruik, delen en repareren.
- Haarlem versterkt de inzet van de circulaire grondstoffenhub.
- De eigen vastgoedportefeuille gaat Haarlem circulair en klimaatadaptief beheren en onderhouden.
- We blijven sturen op het verminderen van de milieu-impact en afvalkosten voor Haarlemmers door het restafval verder te verminderen. Dit doen we door het aantal klepopeningen verder te verlagen wanneer Haarlemmers voldoende mogelijkheden hebben om hun afval te scheiden en we onderzoeken de mogelijkheid om een positieve prikkel, zoals een

recyclebonus in te voeren om afvalscheiding en recycling verder te stimuleren, met als doel 65 procent recycling.

Duurzaamheid en luchtkwaliteit

→ We stellen extra middelen beschikbaar voor laadinfrastructuur en voeren de laadvisie uit op basis van actuele data, voor elektrisch rijden én varen.

Gezondheid, zorg en welzijn

Gezondheid en welzijn gaat over veel meer dan de afwezigheid van ziekte. Het gaat om hoe mensen zich fysiek, mentaal en sociaal voelen en in staat zijn om mee te doen in het dagelijks leven. Een gezonde leefomgeving speelt daarbij een belangrijke rol: schone lucht, ruimte om te bewegen, een veilige, groene en sociale woonomgeving en toegang tot ondersteuning dragen direct bij aan de gezondheid van inwoners.

Preventie is het uitgangspunt. We willen een stad zijn waarin gezondheid niet pas in beeld komt als er problemen zijn, maar juist al daarvoor wordt versterkt. In Haarlem zien we gezondheidsverschillen tussen buurten en groepen inwoners. Deze hangen vaak samen met inkomen, leefomgeving, stress en toegang tot hulp. Het verkleinen van deze verschillen blijft

een belangrijke opgave. Daarbij is er ook nadrukkelijk aandacht voor zorg voor eenzaamheid, mantelzorg en ouderenzorg. Juist deze thema's raken het dagelijks leven van veel Haarlemmers en vragen om ondersteuning dichtbij, in de wijk en in verbinding met de gemeenschap.

Sportverenigingen, scouting en zelforganisaties vormen een belangrijk onderdeel van het verenigingsleven en het bredere maatschappelijk middenveld. Het zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten, zich ontwikkelen en zich vrijwillig inzetten voor anderen. Dit vrijwilligerswerk is van grote waarde voor de sociale samenhang in de stad en laat zien hoe sterk de betrokkenheid van Haarlammers bij hun omgeving is. We vinden het belangrijk dat deze netwerken de ruimte krijgen om te blijven bestaan en zich op een natuurlijke manier kunnen ontwikkelen.

Een sterke en toegankelijke zorginfrastructuur is onmisbaar. Daarom spannen we ons in voor het behoud van het Spaarne Gasthuis in Haarlem, als belangrijke voorziening voor acute en specialistische zorg dichtbij huis. Dit doen we onder andere door het verlengen van de regeling voor huisvesting van zorgpersoneel.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We versterken de inzet op preventie door zorg en welzijn beter met elkaar te verbinden, zodat problemen eerder worden gesignaleerd en voorkomen.
- ✓ We blijven inzetten op het voorkomen en bestrijden van eenzaamheid, onder andere via buurtinitiatieven zoals buurtbakkies, met aandacht voor vroegsignalering en snelle ondersteuning.
- ✓ We gaan door met onze Huizen van de wijk als ontmoetingsplek en voor activiteiten voor alle generaties. We blijven gezonde voeding stimuleren, onder andere via initiatieven op scholen.
- ✓ We blijven gezonde voeding stimuleren, onder andere via initiatieven op scholen.
- ✓ We versterken de rol van welzijn als basis voor gezondheid, zodat zorg niet alleen medisch, maar ook sociaal wordt benaderd.
- ✓ We zetten in op passende ondersteuning voor ouderen die langer zelfstandig thuis wonen, met hulp en zorg in de nabijheid wanneer dat nodig is.

- ✓ We breiden het aantal logeerszorgplekken uit zodat mantelzorgers ontlast worden.
- ✓ We voeren de geplande nul-emissiezone brom- en snorfiets in en volgen de routekaart voor nieuwe categorieën (touring cars, taxi's, etc.) om de luchtkwaliteit in onze stad te verbeteren.
- ✓ We voegen openbare toiletten toe.

Actiepunten

Zorg dichtbij en in de wijk

- We versterken de verbinding tussen medische zorg, het sociaal domein en de wijk, zodat ondersteuning beter aansluit bij de leefwereld van inwoners.
- We werken aan zorg die dicht bij mensen georganiseerd is, bijvoorbeeld met een kinderarts in de wijk (Wijkwijs) voor laagdrempelige en integrale gezinsgerichte zorg bij complexe problematiek.

Zorgmarkt

- We zijn scherp op aanbieders die winstmaximalisatie boven zorgkwaliteit stellen en versterken het toezicht op zorgaanbieders. We pakken zorgcowboys aan.

Ouderenzorg en zelfstandig leven

- We stimuleren dat ouderen wonen in toekomstbestendige en passende woningen, met oog voor leefbaarheid en veiligheid.
- We versterken voorzieningen zoals vervoer en ondersteuning in de wijk, zodat zelfstandig wonen ook echt mogelijk blijft.
- We bouwen verder aan zorgzame buurten en starten samen met de corporaties, zorgorganisaties en Buurts de ontwikkeling van drie 'Gewoon Samen Thuis-buurten' in Meerwijk, Delftwijk en Rozenprieel.

Gezonde stad; schone lucht, geluidshinder en gifvrij

- We blijven actief communiceren over de stookwijzer en scherpen beleid op houtstook aan op basis van resultaten.
- Geluidsoverlast kan een grote invloed hebben op de kwaliteit van de leefomgeving en de gezondheid van Haarlemmers. We zetten ons daarom in om geluidshinder te verminderen, bijvoorbeeld van het wegverkeer, overlast van vliegtuigen en het circuit.

- We zetten ons in om zo snel mogelijk een einde te maken aan het gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen. Dit doen we onder andere via de Aanpak Buitengebied.

Welzijn, gemeenschap en sociale ondersteuning

- We maken gezondheid een integraal onderdeel van al ons beleid en we maken Haarlemse gezondheidsdoelen.
- We zetten in op het verkleinen van gezondheidsachterstanden en maken een koppeling met de wijkaanpakken.
- We stimuleren zorgzame buurten met initiatieven zoals de 'Buurt als Ecosysteem' in de Vijfhoek en stimuleren uitbreiding naar andere buurten.
- We versterken de inzet van vrijwilligers en mantelzorg en ondersteunen netwerken die bijdragen aan informele zorg en betrokkenheid in de samenleving.
- We werken aan het verhogen van de vaccinatiebereidheid, in samenwerking met de GGD en met inzet van voorlichting via vertrouwde en herkenbare stemmen uit de eigen gemeenschap.

- We zetten in op een rookvrije generatie en kijken met extra aandacht naar het voorkomen van vapes onder jongeren.

- We stimuleren organisaties, (sport) verenigingen en instellingen om hun locaties rookvrij te verklaren en gaan in gesprek met de horeca om terrassen ook rookvrij te maken.

Vrijwilligers en verenigingen

- We versterken de rol van sportverenigingen, scouting en buurtsport als belangrijke plekken voor ontmoeting, ontwikkeling en vrijwilligerswerk, en ondersteunen hen bij het werven, behouden en waarderen van vrijwilligers.
- We willen de regeldruk voor vrijwilligersorganisaties verminderen.
- Wij stimuleren de maatschappelijke diensttijd die bijdraagt aan talentontwikkeling van jongeren.

Sport en bewegen

Sport en bewegen dragen bij aan een gezonde en leefbare stad, waarin inwoners elkaar ontmoeten, samenwerken en zich verbonden voelen met hun buurt en vereniging. Jong en oud profiteren van beweging: het

bevordert de fysieke en mentale gezondheid en helpt eenzaamheid en stress tegen te gaan. Sport brengt behalve ontmoeting ook plezier en structuur en zorgt ervoor dat mensen actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Elke Haarlemmer, ongeacht leeftijd, inkomen of achtergrond, moet de mogelijkheid hebben om te sporten of te bewegen in een beweegvriendelijke omgeving, bijvoorbeeld in de openbare ruimte of bij een commerciële sportaanbieder.

Sport moet daarom toegankelijk, betaalbaar en dichtbij zijn. In groeiende wijken en nieuwbouwwijken groeien de sportvoorzieningen mee, zodat iedere inwoner mogelijkheden heeft om in de buurt te sporten. Om Haarlem vitaal en in beweging te houden vinden we het belangrijk dat er goede sportaccommodaties zijn en de buitenruimte geschikt is om in te bewegen. Daarnaast dragen topsport, talentontwikkeling en sportevenementen bij aan de uitstraling, inclusiviteit en verbondenheid van de stad.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We gaan door met het op orde brengen en verbeteren van bestaande sportvoorzieningen, zodat sportaccommodaties veilig, toegankelijk en toekomstbestendig

blijven voor alle inwoners en verenigingen.

- ✓ We verduurzamen de Houtvaart en we bouwen twee nieuwe zwembaden (De Planeet en het Boerhaavebad), de sporthal Zuidwest en de Spaarnehall in Schalkwijk.
- ✓ We zetten in op beweegprogramma's en valpreventie voor ouderen zodat meer inwoners langer gezond, zelfstandig en vitaal kunnen blijven bewegen.
- ✓ We houden vast aan de ambitie om koploper te blijven in clubkadercoaching en breiden deze uit naar scouting.

Actiepunten

Sportaccommodaties en voorzieningen

- Sportaccommodaties worden multifunctioneel ingericht, zodat ze vaker en door meer sporten en buurtbewoners gebruikt kunnen worden.
- We gaan door met het verstrekken van subsidies voor het verduurzamen van sportaccommodaties en scoutinggebouwen.

→ We doen onderzoek naar de mogelijkheid van een nieuwe blaashal in Haarlem-Noord om druk op bestaande accommodaties te verminderen.

Bewegen in de openbare ruimte

- Haarlem wordt beweegvriendelijker ingericht waardoor er meer mogelijkheden komen voor sporten en bewegen in de openbare ruimte in alle wijken.
- We zetten extra in op urban sports zoals freerunning, skaten, boulderen en bootcamp.

→ We zorgen voor voldoende zitplekken en watertappunten langs wandel- en hardlooperoutes.

Jongeren, ouderen en gezondheid

- We stellen een Haarlems beweegakkoord op voor jongeren samen met scholen, sportverenigingen, jongerenorganisaties, fitnessinstellingen, zorginstellingen en andere betrokken partijen, en in verbinding met het zorgakkoord.
- We maken bewegen structureel onderdeel van gezondheids- en preventiebeleid.

→ We staan open voor nieuwe sporten zoals roundnet, padel en baseball 5, zodat Haarlem ruimte biedt aan een breed en eigentijds sportaanbod.

Organisatie en samenwerking

- We stellen een beweegcoördinator aan die integraal beweegbeleid ontwikkelt en de mogelijkheid tot beweging structureel verankert in gemeentelijk beleid.
- We nemen actief deel aan het regionale sportoverleg om samen te werken aan vraagstukken rondom sportvoorzieningen, aangepast sporten en de verdeling van (top)sportfaciliteiten.

Topsport, talentontwikkeling en evenementen

- We zetten het bestaande topsportbeleid voort en blijven investeren in een sterk topsportklimaat in Haarlem, met aandacht voor talentontwikkeling en de verbinding tussen topsport en breedtesport.
- We gaan door met het organiseren en uitbreiden van sportevenementen in Haarlem, zoals het NK Free runnen, 3x3 Basketbaltoernooi en de Special Olympics.

De straat is van iedereen

Mobiliteit

De straat is meer dan een plek voor auto's of een route van A naar B. Het is een openbare ruimte waar mensen elkaar ontmoeten, bewegen en met elkaar verbonden zijn. Wanneer deze ruimte met oog voor elkaar wordt ingericht biedt ze vele kansen. Wij willen de straat zo inrichten dat ieder kind van acht jaar en ouder zelfstandig en veilig naar school, sport of cultuur zou moeten kunnen. Een stad waar ouderen en mensen met een beperking zich waardig en comfortabel doorheen kunnen bewegen zodat zij volledig gebruik kunnen maken van de openbare ruimte.

Deze manier van naar straten en de openbare ruimte kijken is niet nieuw in Haarlem. Sterker nog, deze is ingebed in al ons Haarlems beleid (zie bijlage 1). Deze aanpak gaat over tien belangrijke onderwerpen die allemaal ruimte nodig hebben in de straat. De onderwerpen hebben te maken met hoe mensen zich door de stad bewegen, hoe veilig en gezond de omgeving is en hoe de straat prettig, groen en herkenbaar blijft. En ze zijn gelijkwaardig aan elkaar en onderling verbonden. Goed straatbeleid betekent niet het optimaliseren van één aspect, maar

het bewust afwegen van deze tien dimensies in samenhang.

We willen er achter komen hoe we meer recht kunnen doen aan de verschillende ruimteclaims die er zijn voor de straat van gevel tot gevel. Daartoe gaan we meer experimenteren, onder andere bij geplande werkzaamheden. Dit gaat van spelen tot flaneren en van parkeren tot groen. De komende periode ronden we het traject met onze stadsadviseur mobiliteit af, maar het leren van deze experimenten wordt verankerd in de organisatie. Deze lessen worden vervolgens gebruikt bij het uitvoeren van beleid.

Parkeren is en blijft voor veel mensen een belangrijk thema. Vanwege de beperkte ruimte die we hebben en onze sterke wens om de straat voor iedereen toegankelijk te houden wordt het nieuwe parkeerbeleid uitgevoerd. Op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat bewoners en ondernemers die echt een auto nodig hebben plek hebben in hun buurt. Zo bouwen we aan een Haarlem waarin de straat weer een publieke ruimte is voor iedereen en voor alle leeftijden; van 8 tot 108 jaar oud.

We gaan door met wat werkt

- ✓ We zetten co-creatie in op het moment dat het een duidelijke meerwaarde heeft.

Actiepunten

Verkeersveiligheid en mobiliteit

- We investeren in veilige straten, zodat kinderen vanaf acht jaar zelfstandig naar school kunnen lopen en fietsen, waaronder inzet op autovrije schoolstraten en verkeersveiligheid rond scholen.
- We stellen een verkeerscirculatieplan op, voor alle vormen van vervoer, inclusief lopen, fietsen en OV, om de stad te maken voor 8 tot 108-jarigen. In dit plan maken we concreet waar leren en experimenteren centraal komen te staan. Dit doen we om meer ruimte te maken voor veilig bewegen.
- We investeren in meer veiligheid voor voetgangers, fietsers en auto's door budget vrij te maken voor gerichte ingrepen, met name op drukke kruispunten, school- en sportroutes.

→ We begrenzen de snelheden van het gemeentelijk wagenpark tot de maximaal toegestane snelheid en nodigen andere partijen (zoals pakketbezorgers) uit om te experimenteren met intelligente snelheidsassistentie.

→ We breiden het autoluwe gebied zorgvuldig uit en gebruiken onder andere de Heiliglanden als leer- en experimenteergebied om te leren hoe we dit slim kunnen doen.

→ We herijken het toegangsbeleid van de autoluwe gebieden bijvoorbeeld als het gaat om besteldiensten.

→ We versnellen waar mogelijk de fietsring en doorfietsroutes, onder meer via betere bewegwijzering en ontbrekende schakels zoals fietstunnels (bijvoorbeeld bij de kruising Leidsevaart - N208).

→ We gaan met de provincie in gesprek om de N208 een minder harde barrière te maken voor fietsers, voetgangers en andere verkeersdeelnemers.

Openbare ruimte en leefbaarheid

- We voeren het vastgestelde parkeerbeleid (de nota ruimte voor mensen en mobiliteit) uit.
- We verbeteren de bebording in de stad, vooral bij entree van de stad en Waarderpolder en verwijzingen naar parkeergarages.
- We organiseren dat iedere buurt een groene ontmoetingsplek heeft, met voldoende en verschillende soorten bankjes.
- We werken aan verbindende straten die ontmoeting en verblijf stimuleren.

→ We brengen, met een verstrekt team, de openbare ruimte op orde, zoals goede bestrating, en we streven ernaar om meldingen over scheve tegels binnen vijf werkdagen op te lossen.

→ We regelen passend toezicht op de oplevering van werk en gemaakte afspraken in de openbare ruimte.

Logistiek en duurzame stadsdistributie

→ Bij nieuwe fietsparkeervoorzieningen installeren we waar mogelijk pakketpunten, om bezorgdruk in de binnenstad te verminderen.

Openbaar vervoer en regionale bereikbaarheid

- Op veelgebruikte routes verbeteren we samen met verantwoordelijke partijen, zoals de provincie Noord-Holland en de Vervoerregio Amsterdam, het openbaar vervoer door de introductie van het metrobusstelsel.
- We versterken de lobby op het gebied van mobiliteit. Voor de komende jaren gaat het om BRT/metrobus, het op peil houden en verbeteren van het aantal NS-treinen en voor de aanleg van de Velserversbinding. We bespreken in de regio de waarde van de tram voor onze toekomstige OV-bereikbaarheid.

Ook biedt vergroenen een kans om dit samen met bewoners te doen, door in te zetten op informatie en advies en het organiseren van evenementen zoals tegelwipacties. Zo zorgen we samen met Haarlem voor meer geveltuinen, buurttuinen en groene daken.

Groen

Een leefbare stad is de basis voor fijn wonen, gezond opgroeien en prettig samenleven. Voor mens en dier. Een groene, schone en duurzame leefomgeving draagt bij aan gezondheid, ontmoeting, veiligheid en verbondenheid tussen inwoners. Juist in een dichtbebouwde omgeving is het belangrijk om ruimte te houden voor natuur, schone lucht en plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Groen onderhouden we op een ecologische manier, gifvrij.

Een klimaatadaptieve stad is ook een stad die beter is ingericht tegen weersextremen zoals hitte en wateroverlast. Daarom zetten we in op ontmoetingsplekken in de openbare ruimte die groen zijn. We creëren meer ruimte voor biodiversiteit in en om Haarlem en proberen groene structuren zoveel als mogelijk met elkaar te verbinden.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We zetten de bestaande koers op het gebied van vergroening door en reserveren daar budget voor.
- ✓ We bouwen niet in het groen rond de stad.
- ✓ We behouden Volks,- en Doetuinen.

Actiepunten

Groen en leefomgeving

- Voor het versterken van de samenhang en levendigheid van de binnenstad maken we een integrale aanpak waarin de verschillende

opgaven voor het centrumgebied worden gecombineerd met een nieuwe groenstructuur.

- Voor het versterken van de samenhang en levendigheid van de binnenstad maken we een integrale aanpak waarin de verschillende opgaven voor het centrumgebied worden gecombineerd met een nieuwe groenstructuur.
- We ondersteunen inwoners actief bij (advies over) het vergroenen van hun leefomgeving, onder andere via initiatieven zoals Tuinrangers van IVN, aanvullend op bestaande buurtinitiatieven.
- We zetten in op groene ontmoetingsplekken in de buurt.

→ We verkennen hoe op een slimme en toekomstbestendige manier extra groen kan worden toegevoegd in de Waarderpolder.

→ We onderzoeken hoe de groene structuren in Haarlem verbeterd kunnen worden. Hierbij richten we ons op versteende pleinen, en twee groene ringen: één om het centrum en één om de stad (hangt samen met de nieuwe aanpak binnenstad).

→ Bovenop het doorzetten van de extra inzet tegen rattenoverlast voegen we extra medewerkers toe die direct inspelen op vragen en signalen van Haarlemmers en die hen helpen met preventie.

Erfgoed

Haarlem dankt haar karakter aan een rijke geschiedenis en waardevol erfgoed. Dit erfgoed is geen stilstaand decor, maar een levend onderdeel van ons dagelijks leven. We vinden het belangrijk om het culturele en historische erfgoed te beschermen en versterken waar het kan. We geloven in de verbindende kracht van erfgoed, de kracht van erfgoed om de leefomgeving te versterken en we zien mogelijkheden om erfgoed bij te laten dragen aan de verduurzaming van de stad.

Actiepunten

- We voeren ons vastgestelde erfgoedbeleid (de nota Haarlems Erfgoed: Verbindende kracht in de stad 2024-2034) uit.
- We gaan door met de subsidie voor historische winkelpuien.
- We maken het isoleren van monumenten en erfgoed makkelijker door regels aan te passen of op te heffen.

Samen werken aan een levendige stad

Economie en cultuur

Haarlem is een stad van makers, ondernemers en creatieven. Zij creëren banen, innovatie en ontwikkeling, terwijl cultuur ook zorgt voor inspiratie, ontspanning en perspectief. Samen zijn zij essentieel voor de aantrekkingskracht van onze stad.

We zetten in op een toekomstbestendige economie en bieden ondernemers ruimte voor groei en ontwikkeling. Haarlem is niet alleen een aantrekkelijke woonstad, maar ook een volwaardige werkstad, waar banen meegroeien met de woningbouw en meer Haarlemmers in hun eigen stad kunnen werken. De Waarderpolder is het bedrijventerrein met de hoogste toegevoegde waarde in de Metropoolregio Amsterdam. We zien de Waarderpolder als plek om te werken, niet om te wonen, met uitzondering van Oostpoort en het Dantumaterrein.

Een sterke lokale economie vraagt ook om goede samenwerking met ondernemers. Horeca, winkels en het mkb in brede zin leveren een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en vitaliteit van wijken

en het centrum. We zetten daarom ook in op betere interactie van de gemeente met ondernemers wanneer dat nodig is en op het wegnemen van onnodige drempels.

Haarlem is rijk aan cultuur, van grote bekende namen tot kleine instellingen en makers. Hier kunnen vele Haarlemmers elkaar ontmoeten en samenwerken. Wij gaan voor een stad waar cultuur toegankelijk is voor iedereen, met

focus op jongeren, nieuwe makers en culturele initiatieven in alle stadsdelen.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We ontwikkelen het nieuwe Frans Hals Museum als sleutelproject in een sterke binnenstad.
- ✓ We werken verder aan het

cultureel aanbod in Schalkwijk, onder andere met de nieuwe bibliotheek en via herontwikkeling van de oude bibliotheek tot broedplaats.

Actiepunten

Werkgelegenheid

- We ontwikkelen Haarlem verder als werkstad, waarbij het aantal banen minimaal meegroeit met woningbouw. Hierbij koesteren we de Waarderpolder als banenmotor en zetten in op minimaal 4500 extra banen in de Zuidstrook door te verdichten en het stapelen van functies.
- We zetten in op meer kennisintensieve werkgelegenheid en banen gericht op innovatie en circulaire economie in de Waarderpolder.
- We investeren via een fonds extra in de ontwikkeling van de Waarderpolder en specifiek de ontwikkeling van de Zuidstrook, door onder andere een programmamanager aan te stellen. Denk hierbij ook aan verbetering van de openbare ruimte, goede fietsroutes en het 'groene rondje'.

→ We zetten ons in voor een goede OV-verbinding in de Waarderpolder.

Focus op ondernemen

- We willen ook ondernemers, net zoals onze inwoners, goed van dienst zijn wanneer zij contact opnemen met de gemeente voor een vraag of vergunning. Om dit te verbeteren maken we een plan van aanpak met daarin een centraal aanspreekpunt en betere informatievoorziening.
- We willen de regeldruk verminderen. Bijvoorbeeld door te kijken naar de suggesties van de Haarlemse horecaondernemers en gesprekken met ondernemers. Deze suggesties toetsen we de komende tijd en daarmee komen we tot een plan.
- We bieden ondernemers en initiatiefnemers voor evenementen een vooroverleg aan zodat zij weten waar ze aan moeten voldoen bij een vergunningaanvraag.
- We trekken samen met ondernemers op tegen netcongestie. Bijvoorbeeld in het nieuwe convenant Waarderpolder, waarin energie opwek, besparing, delen en opslag zijn opgenomen.

→ We blijven samenwerken met de Bedrijven Investeringszones (BIZ) in de binnenstad en de Cronjéstraat, en juichen uitbreiding naar andere gebieden toe. Zo dragen ondernemers samen bij aan een aantrekkelijke winkelomgeving.

→ We investeren in de regionale wijk- en winkelcentra ter versterking van het mkb, zoals de Cronjé, Beatrixplein, Schalkwijk, Marsmanplein, Amsterdamstraat en Plesmanplein.

→ We starten een sociaal impactfonds voor impactondernemers. Dit fonds heeft als doel ondernemers te stimuleren kansen te bieden aan Haarlemmers die moeilijk aan werk komen.

Voor bezoekers

- We verbeteren de bebording in de stad, vooral bij de entree van de stad en Waarderpolder en routing naar parkeergarages.
- We maken een aanpak binnenstad met oog voor aantrekkelijke winkelstraten, verblijfskwaliteit, vergroening en het doorzetten van pop-up pleintjes (en die permanent maken waar dat kan).

Cultuurplan en voorzieningen

- We laten het cultuurbudget in het nieuwe cultuurplan meegroeien met het inwoneraantal.
- We stimuleren samenwerking en gesprek tussen Haarlemse culturele instellingen en -plekken, ook tussen grote en kleine.

Toegankelijk en levendig cultuuraanbod

- We versterken het culturele netwerk in de stad en maken cultuur toegankelijk voor alle leeftijden en wijken met de programmasubsidie en subsidie amateurkunst.
- We stimuleren in die programma's ook de jongerenparticipatie in cultuur en werken daartoe samen met jonge makers.
- We stimuleren culturele broedplaatsen en zetten het bestaande broedplaatsenbeleid door.
- We zetten bij de doorontwikkeling van grote evenementen zoals Bevrijdingspop en de Kerstmarkt in op veiligheid, meer lokaal en duurzaam.

Marketing en zichtbaarheid

- We investeren extra in Haarlem Marketing en professionaliseren deze organisatie.

De Haarlemse nacht

- We gaan op zoek naar een nieuwe locatie voor een nachtclub, stimuleren nachtmakers en studenten en maken ruimte voor experimenten en rafelrandjes voor een ander geluid.
- We ontwikkelen nieuwe mogelijkheden voor jongeren onder 18 jaar om veilig uit te gaan, niet door die zelf te verzinnen maar samen met jongeren en bestaande instellingen.

Veiligheid en handhaving

Haarlem is een relatief veilige stad, maar veiligheid is niet vanzelfsprekend en staat onder druk, zowel op straat als online. Het uitgangspunt is dat alle Haarlemmers zich veilig moeten kunnen voelen in de openbare ruimte en in de digitale leefwereld. Daarbij verdienen jongeren, en in het bijzonder vrouwen en de LHBTIQ+ gemeenschap, extra aandacht. Daarom zetten we in op een samenhangende aanpak van preventie, handhaving en het versterken van maatschappelijke weerbaarheid.

De focus ligt op investeren in jongeren, sterke wijken, zichtbare handhaving en een weerbare lokale overheid die criminaliteit en ondermijning tegengaat. Veiligheid vraagt om nauwe samenwerking tussen inwoners, maatschappelijke partners en

overheid, zowel offline als online.

Daarnaast bereiden we ons voor op externe dreigingen en crises om de stad en haar inwoners weerbaar te houden.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We beschermen kwetsbare meisjes en jonge vrouwen tegen meisjesbesnijdenis, uithuwelijking en gedwongen achterlating in het buitenland.
- ✓ We staan positief tegenover deelname aan nieuwe landelijke experimenten rondom de regulering van softdrugs, binnen de wettelijke kaders.
- ✓ We blijven het recht op abortus actief beschermen.
- ✓ We blijven ouderenmishandeling aanpakken.

Actiepunten

Preventie en veiligheid voor jongeren

- We blijven investeren in preventie, jongerenwerk en kansengelijkheid. Ook online.
- Online veiligheid van jongeren is belangrijk. We volgen met interesse de experimenten met online toezichthouders van andere gemeenten.

Veilig uitgaan

- Om veilig uitgaan te borgen blijven we samenwerken met de Nachtwacht, horecaondernemers en jongerenorganisaties.
- We ondersteunen initiatieven als Wij eisen de nacht op, Veilige Steden en Haarlem Breekt de Stilte.
- We gaan door met de SUS-teams om het veilig uitgaan te bevorderen.

Veiligheid van vrouwen en LHBTIQA+-personen

- We zetten de huidige aanpak tegen femicide voort en geven deze samen met vrouwveiligheid en Veilig Thuis een duidelijke en stevige plek binnen het gemeentelijk beleid.
- We versterken de aanpak van intimidatie, straatgeweld en online onveiligheid gericht op vrouwen en LHBTIQA+-personen. We stellen een meldpunt in voor LHBTIQA+-discriminatie en onveiligheid.

Handhaving en leefbaarheid

- We geven uitvoering aan de geplande uitbreiding van de capaciteit van boa's om zichtbaar en toegankelijk toezicht in de wijken te versterken.
- We bouwen de samenwerking met bewoners verder uit via buurtouders.

Digitale overheid en transparantie

- Haarlem blijft deelnemen aan het nationale algoritmeregister. We blijven kritisch en transparant over het gebruik van algoritmen, data en digitale systemen binnen de gemeentelijke organisatie.
- We versterken onze aanpak van digitale veiligheid, privacy en cyberweerbaarheid.

Weerbaarheid en crisisvoorbereiding

- We versterken de maatschappelijke weerbaarheid van Haarlem in lijn met landelijke programma's.
- We investeren in noodvoorzieningen en zetten daarbij in op duurzame oplossingen, zoals buurtbatterijen.

- We investeren in een weerbare overheid via Bibob-beleid, bewustwording en training van medewerkers. Specifiek gericht op kwetsbare sectoren zoals economie, vastgoed en vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

Bestuur en organisatie

Om goed werk te kunnen doen is het van belang dat de gemeentelijke organisatie sterk en uitvoeringsgericht is. Daartoe is wijkgericht werken een uitgangspunt. We werken hierbij vanuit vertrouwen en nabijheid samen met inwoners, ondernemers en partners en sluiten aan bij wat er leeft. De gemeente is zichtbaar, toegankelijk en betrouwbaar, en communiceert helder en begrijpelijk.

Om onze ambities waar te maken, investeren we in een krachtige en lerende organisatie die keuzes maakt, samenhangend werkt en gericht is op uitvoering en maatschappelijke impact. Kennis en expertise borgen we zoveel mogelijk binnen de organisatie. Daarbij houden we oog voor brede welvaart en zijn we ons bewust welke gevolgen onze keuzes hebben voor verschillende groepen inwoners.

Samenwerking met andere overheden en partners is onmisbaar. Haarlem neemt hierin een actieve en zichtbare rol, versterkt haar positie in regionale,

landelijke en Europese netwerken en benut kansen voor invloed, financiering en kennisdeling. Digitalisering ondersteunt onze dienstverlening en besluitvorming, dit doen we met oog voor toegankelijkheid, privacy en publieke waarden.

We bouwen voort op wat werkt

- ✓ We bereiken actief groepen die minder snel worden gehoord.
- ✓ We blijven onafhankelijke lokale journalistiek ondersteunen.
- ✓ We bieden integrale dienstverlening waarbij de vraag van de inwoner centraal staat.
- ✓ We communiceren duidelijk en begrijpelijk (B1-niveau) en verbeteren de toegankelijkheid voor iedereen, inclusief minder digitaal vaardige inwoners.
- ✓ We zorgen voor passende ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben.
- ✓ Brede welvaart blijft belangrijk bij onze keuzes.

Actiepunten

Uitvoeringsgerichte en lerende organisatie

- We borgen kennis en expertise beter in de organisatie en verminderen externe inhuur waar mogelijk.
- We versterken het opdrachtgeverschap en sturen nadrukkelijk op realisatie en resultaat.
- We investeren in aantrekkelijk werkgeverschap en nieuwe talentprofielen (zoals onderzoeken, ontwerpen en experimenteren).
- We gaan verder met het ontwikkelen van de organisatie als lerende organisatie, met ruimte voor innovatie en experimenten.
- We gaan meer communiceren over resultaten.
- We zetten gemeentelijk vastgoed strategisch in voor maatschappelijke doelen en verduurzamen dit verder.

Nabije en vernieuwende lokale democratie

- We voeren doorlopend gesprekken met de stad via wijkgesprekken, digitale panels en andere vormen van contact, en leren van andere gemeenten.
- We organiseren een nieuw burgerberaad over een maatschappelijk vraagstuk, bijvoorbeeld over gezondheid. Hierna leggen we het gebruik van burgerberaden beleidsmatig vast.
- We betrekken jongeren intensiever, daarom organiseren we naast 'Wijk aan Zet' nu 'Jeugd aan Zet'.

Bestuur

- Het college van B en W wordt uitgebreid met een extra wethouder om de toenemende complexiteit en omvang van gemeentelijke taken goed te kunnen verdelen.

Digitalisering en data

- We gaan verder met data gedreven werken en benutten data beter voor beleid en uitvoering.
- We waarborgen privacy, digitale veiligheid en publieke waarden bij alles wat we doen.

→ We zetten data en AI verantwoord in voor publieke taken.

→ We kiezen waar mogelijk voor veilige, Europese en duurzame ICT- en cloudoplossingen.

→ We starten met een Haarlem app voor meldingen in de openbare ruimte.

Samenwerking en belangenbehartiging

→ We voeren een actieve lobby in Den Haag en Brussel op prioritaire thema's zoals wonen, mobiliteit, energietransitie en sociale opgaven.

→ We versterken onze bestuurlijke rol in netwerken zoals de Metropoolregio Amsterdam, G40 en VNG.

→ We versterken onze regionale samenwerkingen en gemeenschappelijke regelingen waarin we een zichtbare en leidende rol vervullen.

→ We benutten actief subsidies, fondsen en samenwerkingskansen om onze doelen te realiseren.

Portefeuilleverdeling

Partij	Portefeuille
PRO 1	Wonen, Zorg, welzijn & volksgezondheid, Cultuur, Vastgoed, Versterken lokale democratie
PRO 2	Vergroenen & openbare ruimte, Klimaat, Energie & Duurzaamheid (incl. circulaire stad), Dierenwelzijn
PRO 3	Ruimtelijke ordening, Minima en schulden, Werk en inkomen, Evenementenbeleid
D66 1	Financiën, Onderwijs, Jeugd
D66 2	Diversiteit & inclusie (incl. coördinator Toegankelijkheid), Dienstverlening & Digitalisering, Bedrijfsvoering (incl. Noord Hollands Archief), Monumenten & Erfgoed (incl. archeologie), Aanpak geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (incl. Veilig Thuis)
CDA 1	Sport, Mobiliteit, Economie, Stadspromotie

7 Financieel Kader

Haarlem staat er financieel goed voor. We hebben een sluitende begroting en een gezonde Algemene Reserve. We gaan zorgvuldig om met publiek geld. In onze keuzes kijken we breed naar wat dit betekent voor de welvaart van Haarlemmers, nu en later. We voeren een helder en prudent begrotingsbeleid, maken knelpunten inzichtelijk en zijn daar open over richting de gemeenteraad en de Haarlemmers.

Het surplus in de Algemene Reserve boven de norm van 1,4 (ruim voldoende) wordt ingezet voor onze aanvullende beleidsdoelstellingen. Dit betekent dat de ruimte om toekomstige tegenvallers op te vangen beperkter wordt. Als tegenvallers zich voordoen,

vangen we deze in de eerste plaats op binnen onze eigen begroting. We kijken daarbij integraal naar de gehele Haarlemse begroting en zoeken naar ruimte, bijvoorbeeld door te her-prioriteren, te faseren of plannen bij te stellen. Als dat onvoldoende is, komen andere keuzes in beeld, zoals het verhogen van lasten. De riool- en afvalstoffenheffing blijven kostendekkend. Met de weerstandsratio van 1,4 kunnen we tegenvallers goed opvangen. Tegelijk zijn we ons ervan bewust dat vanaf 2031, door de hoge verwachte investeringsvolumes, de kapitaallasten zullen stijgen. Bij de Kadernota 2028 passen we dit structureel in de begroting in.

Het startpunt van het financieel kader is de financiële verkenning (d.d. 1 april 2026). Deze verkenning is gebaseerd op het eindsaldo van de Programma-begroting 2026-2030 en geactualiseerd met autonome ontwikkelingen en een aantal beleidsvoorstellen. In de bijlage bij dit coalitieakkoord is een overzicht opgenomen van intensive-ringen en beleidskeuzes, die samen optellen tot € 66 miljoen over de komende bestuursperiode. Het gaat hierbij grotendeels om incidentele, meerjarige voorstellen. Daarnaast is besloten om structurele baten te realiseren door een verhoging van 5% van het 'vreemd-parkeren', op straat en in parkeergarages. Ook kijken we

komende periode kritisch naar het investeringsprogramma, met als doel om deze met € 25 miljoen te verlagen in de komende vier jaar, zodat we onze realisatiekracht kunnen versterken. Een concreet voorstel hiervoor volgt via de reguliere P&C-documenten. Ook wordt de stelpost Bereikbare steden met € 25 miljoen afgehaald. Op deze wijze blijft er voldoende ruimte voor nieuwe investeringen. Tot slot is de taakstelling opgenomen om met ingang van 2027 voor € 2,5 miljoen af te ramen in het kader van reëler en offensiever ramen.

(in duizenden €)	2027	2028	2029	2030	i/s
Eindsaldo Kaderbrief 2027	-11.863 v	-6.705 v	-254 v	3.745 n	
STRUCTURELE BATEN					
Kaderbrief - Spaarnelanden (Algemene Middelen)	-600 v	-600 v	-600 v	-600 v	s
Kaderbrief - Spaarnelanden (woonlasten)	-1.200 v	-1.200 v	-1.200 v	-1.200 v	s
Taakstelling reëler ramen	-2.500 v	-2.500 v	-2.500 v	-2.500 v	s
Vreemd parkeren	-1.000 v	-1.000 v	-1.000 v	-1.000 v	s
Taakstelling IP (verlagen met 25 miljoen)		-500 v	-750 v	-1.000 v	s
Stelpost bereikbare steden (25 miljoen verlagen 2028 en 2029)			-500 v	-1.000 v	s

(in duizenden €)	2027	2028	2029	2030	i/s
Saldo structurele baten	-5.300 v	-5.800 v	-6.550 v	-7.300 v	
Saldo kaderbrief na verwerking v/d structurele baten	-17.163 v	-12.505 v	-6.804 v	-3.555 v	
Incidenteel door te zetten uit vorige coalitieperiode					
Continueren dienstverlening		100 n	100 n	100 n	i
AANVULLENDE VOORSTELLEN COALITIEAKKOORD					
Een stad waar iedereen thuis kan zijn					
Woonwagengebeleid	695 n	695 n			i
Tijdelijke woonoplossingen, transformatie naar Wonen Eerst & einde dakloosheid 2030	100 n	100 n	100 n	100 n	i
Dotatie ongedeelde stad*	3.600 n	1.000 n	1.000 n	pm n	i
De stad van morgen begint vandaag					
Jeugd en jongerenwerk 2027-2030 (obv scenario structurele basis)	500 n	500 n	500 n	500 n	i
Actieplan Mentale gezondheid	300 n	300 n	300 n	300 n	i
Bewustzijn vergroten rondom mentale gezondheid	50 n				i
Het Bouwdepot	210 n	210 n	210 n		i
In gesprek met ouders over prestatiedruk, schermgebruik, mentaal welzijn	25 n	25 n			i
Verlengen subsidie vergroening schoolpleinen	500 n	500 n			i
Continueren zomerscholen	85 n	85 n	85 n	85 n	i
Stagepact, waardering praktijkonderwijs, MBO agenda	50 n	50 n	50 n		i
Exploitatiekosten speeltuinvoorzieningen	210 n	210 n	210 n	210 n	i
Iedereen telt en doet mee					
<i>Minima, schulden en inkomen</i>					
Automatische toekenning gemeentelijke minimaregelingen	800 n	800 n	800 n	800 n	s
Uitvoeringskosten automatische toekenning	150 n	75 n			i
Extra inzet schuldpreventie jongeren: financiële educatie/jongerenpunt	75 n	75 n	75 n		i
Continueren verruimen Jeugdfonds sport en cultuur & stichting leergeld		325 n	265 n	175 n	i
Verruimen Jeugdfonds sport en cultuur tot 130%	100 n	100 n	100 n	100 n	i
Dekking vanuit de reserve minima	-100 v	-100 v	-100 v	-100 v	i
Sportpas 18+ uitbreiden	205 n	205 n	205 n	205 n	i
Dekking vanuit de reserve minima	-100 v	-100 v	-100 v	-100 v	i

* In de periode 2027-2030 wordt er maximaal € 10 miljoen vrijgemaakt voor de ongedeelde stad, door middel van dotaties aan de Reserve Ongedeelde Stad

(in duizenden €)	2027	2028	2029	2030	i/s
Diversiteit en inclusie					
Diversiteit en inclusie		150 n	150 n	150 n	i
Motie 17.06 Extra maatregelen tegen haat en geweld LHBTIQ+ en toezegging vrouwveiligheid in de openbare ruimte	195 n	195 n	195 n	195 n	i
Vrouwenemancipatie - pijler doorzetten	30 n	30 n	30 n	30 n	i
Zorgen voor elkaar en wat ons omringt					
Duurzaamheid					
Laadvisie Haarlem 2025-2035	210 n	80 n	80 n		i
Warmteprogramma	1.000 n	1.650 n	2.200 n	3.800 n	i
Warmteprogramma subsidies				5.000 n	i
Inzet stelpost duurzaamheid		-250 v	-300 v		i
Warmteprogramma icm sociaal domein	50 n	50 n	50 n	50 n	i
Onderzoek positieve prikkel tbv afvalscheiding en recycling	50 n				i
Gezondheid, zorg en welzijn					
Versterken verbinding medische zorg, sociaal domein en de wijk	50 n	50 n	50 n		i
Vaccinatiebeleid en rookvrije generatie ism GGD	50 n				i
Stand van zaken aanpak buitengebied	120 n	120 n	120 n		i
Sport en bewegen					
Motie 1 De scoutingvereniging is ook een sportvereniging & verduurzaming verenigingen	400 n	400 n	400 n		i
Inzet clubkadercoaches (3 FTE)		210 n	210 n	210 n	i
Inzet clubkadercoaches scouting	20 n	20 n	20 n	20 n	i
Onderzoek nieuwe Blaashal	50 n				i
Haarlems Beweegakkoord/gezondheidsakkoord	50 n	50 n			i
Beweegcoördinator	150 n	150 n	150 n		i
Topsportbeleid	85 n	85 n	85 n	85 n	i
Sportakkoordmiddelen - voortzetten Rijk	100 n	100 n	100 n	100 n	i
Ondersteuning sportevenementen	70 n	70 n	70 n	70 n	i
De straat is van iedereen					
Mobiliteit					
Kosten planstudie metrobus/BRT en korte termijnmaatregelen	900 n				i
Voorzetten campagnes verkeersveiligheid	200 n	200 n	200 n	200 n	i

(in duizenden €)	2027	2028	2029	2030	i/s
Opstellen verkeerscirculatieplan	300 n				i
Stadsadviseur mobiliteit	50 n				i
<i>Groen</i>					
Budget extra vergroening & groen structuren	600 n	1.250 n	1.250 n	1.250 n	i
Ondersteunen inwoners bij het vergroenen van de leefomgeving - tuinrangers	25 n	25 n	25 n		i
Rattenbestrijding	190 n	190 n	190 n	190 n	i
Samen werken aan een levendige stad					
<i>Economie en cultuur</i>					
Continuëren programmasubsidies cultuurmakers		500 n	500 n	500 n	i
Verhogen budget amateurkunst		250 n	250 n	250 n	i
Nachtcultuur	100 n	240 n	240 n		i
Investeren in Waarderpolder, groen, OV (dotatie aan een fonds)	3.000 n				i
Plan van aanpak verbeteren van de dienstverlening - ondernemersloket	50 n	50 n			i
Sociaal impactfonds voor impactondernemers		120 n	120 n		i
Aanpak Binnenstad	100 n	100 n			i
Haarlem Marketing	50 n	75 n	75		i
Cultuurbudget groeit mee met inwonersaantal	pm	pm	pm	pm	i
<i>Veiligheid en handhaving</i>					
Handhaving fietsparkeren	165 n	165 n	165 n	165 n	s
Aanpak femicide doorzetten	50 n	50 n			i
Weerbaarheid	pm n				i
Lobby weerbaarheid	- pm v				i
SUS-teams		70 n	70 n		i
Organisatie					
Reserve Cloudtransitie - dotatie reserve	3.750 n	3.750 n			i
Verlengen Versterken lokale democratie	500 n	750 n	750 n	750 n	i
Burgerberaad (1)			275 n		i
Opdrachtgeverschap versterken	250 n	250 n	250 n	250 n	i
Bestuurskosten - uitbreiding college	160 n	160 n	160 n	160 n	i
Wethouder ondersteuning	280 n	280 n	280 n	280 n	s
Taakstelling organisatiebrede overhead	-280 v	-280 v	-280 v	-280 v	s

(in duizenden €)	2027	2028	2029	2030	i/s
Investerings: financiële claims voortvloeiend uit eerdere nota's					
<i>zie tabel 'investerings'</i>					
Saldo impact kapitaallasten	0	195 n	535 n	890 n	s
Saldo aanvullende voorstellen coalitieakkoord (incl IP)	20.575 n	16.705 n	12.465 n	16.690 n	
<i>Structureel</i>	965 n	1.160 n	1.500 n	1.855 n	
<i>Incidenteel</i>	19.610 n	15.545 n	10.965 n	14.835 n	
Basis begrotingskader	3.412 n	4.200 n	5.661 n	13.135 n	
Algemene reserve (27 mln)	-3.430	-4.200	-5.680	-13.150	
Begrotingskader na inzet reserve	-18 v	0	-19 v	-15 v	
INVESTERINGEN					
Democratisch vergadercentrum		3.100 n	2.000 n		
Stand van zaken aanpak buitengebied	400 n				
Aankoop buitengebied uitbreiden		1.000 n	1.000 n		
Regionale fietsnetwerken en programma fiets				2.400 n	
Actieplan fiets	1.250 n	1.250 n	1.250 n		
Verbeteren doorstroming N205 en leefbare					
Inpassing in stad				2.100 n	
Project Spaarnepark			2.900 n		
Samen met jongeren vijf ontmoetingsplekken bouwen	125 n	125 n	125 n		
Herinrichten straat 8-108 jaar	250 n	250 n	250 n	250 n	
Continueren IP gelden sport in de openbare ruimte	625 n	625 n	625 n	625 n	
Stelpost voor oplossen verkeersveiligheidsknelpunten	200 n	200 n	200 n		
Verkenning beleidskader speeltuinverenigingen	2.000 n	500 n	500 n	500 n	
Sportweg		1.500 n			
P+R Oostpoort*			pm		
Totaal	4.850 n	8.550 n	8.850 n	5.875 n	0
<i>Kapitaallasten per jaar**</i>		<i>194 n</i>	<i>342 n</i>	<i>354 n</i>	<i>235</i>
Kapitaallasten cumulatief		194 n	536 n	890 n	1.125

* Wordt nader afgewogen bij de Programmabegroting 2027 of Kadernota 2028.

** kapitaallasten gaan in per t+1

Bijlage 1

'De straat is van iedereen'

DOELEN EN VISIES VAN HAARLEM OP DE STRAAT

VANUIT 10 DIMENSIES BEKEKEN

Een overzicht van alle informatie die is gedestilleerd uit beleid, visies en nota's van de gemeente Haarlem. Deze stukken zijn - vanuit het oogpunt van de straat - bekeken vanuit 10 dimensies.

01 TOEGANKELIJKHEID

Haarlem vindt het belangrijk dat Haarlem een stad blijft die (ook) in de toekomst voor iedereen is. Er moet ruimtelijke kwaliteit geboden worden zodat Haarlemmers elkaar kunnen ontmoeten en kunnen uitrusten op straat en kinderen een veilige plek hebben om te spelen, te bewegen en op te groeien. Ook moet de straat toegankelijk zijn voor mindervaliden en moet de meest kwetsbare verkeersdeelnemer prioriteit krijgen.

02 VEILIGHEID

Straten moeten de fietser en voetganger meer ruimte geven om verkeersveiligheid te verbeteren. Kinderen moeten veilig en zelfstandig over straat kunnen. 30 km/u wordt de nieuwe standaard voor de auto. Door aanleg van brede trottoirs en het maken van aantrekkelijke routes wordt er extra gelet op de sociale veiligheid van straten in de avonden.

03 BELEVING

Onder andere door hybride werken is een aantrekkelijke en aangename (en gezonde) leefomgeving belangrijker dan ooit. De waardering voor de openbare ruimte groeit. Haarlem wil daarom zorgen voor meer ruimte voor bomen, spelen, voetgangers, water en fietsers. Er wordt niet bekibbeld op kwaliteit in het straatbeeld. Trottoirs moeten aangename plekken zijn om te verpozen en te spelen. Kunst en cultuur speelt zich meer in de wijken af: levendig, herkenbaar, laagdrempelig en minder anoniem. Creativiteit. In de hele stad. Overal.

04 GEZONDHEID

Haarlem moet een loop- en fietsstad worden, met een gezonde en actieve levensstijl. Hierbij is het belangrijk om straten te ontwikkelen die uitnodigen tot bewegen. Ook een groene omgeving is belangrijk voor de gezondheid van de stad. Haarlem wordt een stad waar de fysieke en sociale leefomgeving (mentale) gezondheid bevordert.

05 SOCIAAL

In een sociale stad is volop ruimte voor ontmoeting. In parken en op pleinen, maar vooral ook in de straat. Om vitale wijken te creëren, wil Haarlem bewoners de kans bieden om initiatieven op het gebied van leefbaarheid, ontmoeting, vergroening, verduurzaming of sport samen uit te voeren. Het sociaal domein versterkt de fysieke ruimte door bewoners een actieve rol te geven in het proces.

06 MOBILITEIT

Minder auto's op straat. Een openbare ruimte die groener en leefbaarder is. Prioriteit aan voetgangers, fietsers en reizigers met het openbaar vervoer. Dat wordt de nieuwe mobiliteit in Haarlem. Omgekeerd ontwerpen: eerst ruimte voor de voetganger en fietser, wat overblijft is voor de auto. Een grote verandering, samen met de hele stad, waar Haarlem aanjaagt, faciliteert en soms dwingt tot ander gedrag. Het alternatief als droombeeld.

07 ECOLOGIE

Groener. Haarlem bekennt kleur. Met een fors budget wordt het buurtgroen, samen met de wijk, in de stad versterkt en komt er een sterkere basis voor een goede stedelijke biodiversiteit. Als Haarlemmers uit hun woning stappen, komen ze zoveel als mogelijk terecht in een groene straat, waar het groen primair gericht is op het welzijn van de gebruiker. Zowel mens als dier.

08 KLIMAATADAPTATIE

Ruimte voor klimaatadaptatie in plaats van voor de auto. Minder blik en steen. Vergroenen en vernatting. En dat als harde ontwerp-eis. Vanuit klimaatadaptatie wordt er gezocht naar meervoudig ruimtegebruik in de straat. Doormiddel van communicatie- en stimuleringsacties wordt de bal bij de stad gelegd, samen met de gemeente maken zij de openbare ruimte meer klimaatadaptief.

09 ECONOMIE

Een groene straat met water verhoogt de waarde van het aanliggende vastgoed. In het centrum - het economisch hart van Haarlem - moet levendigheid, ontmoeten, winkelen en verblijven centraal staan om te floreren. Ook is ruimtelijke kwaliteit een belangrijke troef om bewoners, investeerders en bezoekers aan de stad te binden.

10 IDENTITEIT

Historische punten en structuren als belangrijk onderdeel van de belevingswaarde. Cultuurhistorie levert een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de leefomgeving en draagt bij aan een gedeeld verhaal waar Haarlemmers zich in herkennen. De identiteit van de stad is bepalend voor de leefomgeving. Haarlem wil de creatieve stad van toegepaste innovatie zijn. Een proeftuin van vernieuwing. Ook in de straat. Een herkenbaar Haarlem.

